

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 114/17
Luxemburg, 9 noiembrie 2017

Concluziile avocatului general în cauza C-359/16
Ömer Altun și alții/Openbaar Ministerie

Potrivit avocatului general Saugmandsgaard Øe, o instanță națională poate, în caz de fraudă, să nu aplice certificatul de securitate socială al lucrătorilor detașați în Uniunea Europeană

Frauda legată de eliberarea certificatelor E 101 ale lucrătorilor detașați reprezintă o amenințare pentru coerența sistemelor de securitate socială ale statelor membre, constituie o formă de concurență neloială și pune în discuție egalitatea condițiilor de muncă pe piețele naționale ale muncii

În cadrul unei anchete cu privire la angajarea personalului unei întreprinderi belgiene care își desfășoară activitatea în sectorul construcțiilor (Absa), serviciile inspecției sociale belgiene au stabilit că această întreprindere nu avea practic niciun angajat de mai mulți ani și subcontracta toate lucrările de manufactură către întreprinderi bulgare. Acestea nu desfășurau de fapt nicio activitate în Bulgaria și detașau lucrători pentru a executa lucrări în Belgia în calitate de subcontractanți ai Absa, în parte cu intervenția și în cooperare cu alte societăți belgiene. Angajarea lucrătorilor în cauză nu era declarată la instituția belgiană însărcinată cu încasarea contribuțiilor la asigurările sociale, întrucât aceștia dispuneau de certificatele E101 eliberate de instituția bulgară competentă, care atestau afilierea lor la sistemul de securitate socială bulgar¹.

Autoritățile belgiene au introdus la instituția bulgară competentă o cerere motivată de retragere a certificatelor în discuție, dar aceasta s-a abținut să se pronunțe cu privire la cererea respectivă. Acestea au declanșat ulterior urmărirea penală a persoanelor cu funcții de conducere în cadrul întreprinderii în calitatea lor de angajator, de prepus sau de mandatar, în primul rând, pentru că au solicitat sau au permis ca resortisanți străini, cărora nu le era permis sau care nu erau autorizați să locuiască în Belgia pentru o perioadă mai mare de trei luni sau să se stabilească în acest stat, să lucreze fără să fi obținut în prealabil o autorizație de angajare în această privință, în al doilea rând, pentru că, la data la care lucrătorii și-au început activitatea, nu au depus la instituția însărcinată cu încasarea contribuțiilor la asigurările sociale declarația impusă de lege și, în al treilea rând, pentru că nu i-au afiliat pe lucrători la oficiul belgian de securitate socială.

Prin hotărârea din 10 septembrie 2015, hof van beroep Antwerpen (Curtea de Apel Antwerpen, Belgia) a condamnat persoanele interesate întrucât a constatat că certificatele E 101 fuseseră obținute „în mod fraudulos, prin prezentarea unor fapte care nu corespundeau realității cu scopul de a eluda condițiile impuse de reglementarea comunitară pentru detașare și de a obține astfel un avantaj care nu ar fi fost posibil în lipsa acestei operațiuni frauduloase”.

Hof van Cassatie (Curtea de Casație, Belgia), sesizată cu cauza, a hotărât să adreseze o întrebare preliminară Curții de Justiție. Aceasta urmărește să afle dacă o instanță din statul membru gazdă poate anula sau poate să nu ia în considerare un certificat E 101 atunci când faptele supuse aprecierii sale permit să se constate că acest certificat a fost obținut sau invocat în mod fraudulos.

¹ Acest certificat E 101 corespunde unui formular-tip redactat de Comisia administrativă pentru securitatea socială a lucrătorilor migranți, instituită pe lângă Comisia Europeană. Începând cu 1 mai 2010, certificatul E 101 a devenit documentul portabil A1, conform Regulamentului (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (JO 2004, L 166, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 82) și Regulamentului nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului nr. 883/2004 (JO 2009, L 284, p. 1).

În concluziile de astăzi, avocatul general Henrik Saugmandsgaard Øe propune Curții să statueze că certificatul E 101 nu se impune unei instanțe din statul membru gazdă, atunci când aceasta constată că certificatul respectiv a fost obținut sau invocat în mod fraudulos. Într-o asemenea ipoteză, instanța menționată poate să nu aplice acest certificat.

Avocatul general amintește mai întâi jurisprudența constantă a Curții potrivit căreia certificatul E 101 este obligatoriu pentru instituțiile statului membru gazdă. Rezultă că o instanță din statul membru gazdă nu este abilitată să verifice validitatea acestui certificat atât timp cât nu a fost retras sau declarat nevalid. Avocatul general subliniază însă că întrebarea adresată de Curtea de Casație este inedită. Astfel, în această cauză Curtea de Justiție este invitată să stabilească dacă considerațiile care stau la baza jurisprudenței sale referitoare la caracterul obligatoriu al certificatului E 101 sunt valabile și în ipoteza unei fraude constatate de o instanță a statului membru gazdă.

În această privință, avocatul general arată că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, justițiabilii nu se pot prevala în mod fraudulos sau abuziv de normele dreptului Uniunii. Acest lucru implică faptul că, într-o asemenea situație, persoanele interesate nu se pot prevala de certificatul în discuție și că se aplică norma generală, și anume că lucrătorul este supus legislației statului membru pe teritoriul căruia își exercită activitatea salariată.

Avocatul general consideră în continuare că soluția contrară ar conduce la un rezultat inacceptabil. Astfel, faptul de a menține caracterul obligatoriu al certificatului E 101, în ipoteza unei fraude constatate de o instanță a statului membru gazdă, ar implica, pe de o parte, că responsabilii de fraudă ar putea obține un beneficiu din comportamentele lor frauduloase și, pe de altă parte, că instanța ar trebui, în anumite cazuri, să tolereze, chiar să susțină, fraudă. În plus, fraudă legată de eliberarea certificatelor E 101 reprezintă o amenințare la adresa coerenței sistemelor de securitate socială ale statelor membre. Pe de altă parte, utilizarea certificatelor obținute sau invocate în mod fraudulos constituie o formă de concurență neloială și pune în discuție egalitatea condițiilor de muncă pe piețele naționale ale muncii.

Acesta precizează însă că fraudă trebuie dovedită în cadrul unei proceduri contradictorii însoțite de garanții legale pentru persoanele interesate și cu respectarea drepturilor lor fundamentale, în special a dreptului la o cale de atac eficientă. În acest context, revine autorităților competente sarcina de a prezenta dovada existenței unei fraude, și anume de a stabili corespunzător cerințelor legale, pe de o parte, că condițiile în temeiul cărora a fost eliberat certificatul E 101 nu sunt îndeplinite în speță (element obiectiv) și, pe de altă parte, că persoanele interesate au disimulat în mod intenționat faptul că aceste condiții nu erau îndeplinite (element subiectiv). Numai în aceste împrejurări specifice o instanță a statului membru gazdă poate decide în sensul existenței unei fraude, care să permită neaplicarea certificatului.

În sfârșit, în ceea ce privește consecințele juridice ale constatării unei fraude, avocatul general subliniază că competența instanței din statul membru gazdă se limitează la neaplicarea certificatului și că constatarea unei fraude poate produce efecte numai față de autoritățile competente ale acestui stat membru.

MENȚIUNE: Concluziile avocatului general nu sunt obligatorii pentru Curtea de Justiție. Misiunea avocaților generali este de a propune Curții, în deplină independență, o soluție juridică în cauza care le este atribuită. Judecătorii Curții urmează să delibereze în această cauză. Hotărârea va fi pronunțată la o dată ulterioară.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Instanța națională are obligația de a soluționa cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al concluziilor se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Imagini de la pronunțarea concluziilor sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106